

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 150 lir (za inozemstvo 200 lir), polletno 75 lir, mesečno 15 lir. Plača in toži se v Ljubljani

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ulica 27. Tel. 33-03. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953

Izhaja vsako sredo

Liubliana, sreda 20. decembra 1944

Preis - Cena L 2[—]

Blagoslovljene božične praznike želi vsem svojim naročnikom in bralcem
»Trgovski list«

Izplačevanje božične nagrade delavcem

Pokrajinska zveza delodajalcev sporoča, da je prejela od nemškega svetovalca naslednja navodila Vrhovnega komisarja:

1. Božična nagrada v višini 144 urne mezde pripada za prvih devet mesecev, in sicer odpade na vsak mesec 16 urna mezda. Zato se mora izplačati alikvotni del božične nagrade tudi delavcem, ki ob uveljavljanju odredbe Vrhovnega komisarja niso bili v službi pri sedanjem delodajalcu. Božično nagrado mora izplačati delodajalec, pri katerem je bil tedaj delavec v službi, seveda pa samo za toliko časa, dokler je bil pri njem zaposlen. Če delavec, kateremu gre ustrezajoči del nagrade za to dobo, ne zahteva od delodajalca, da mu izplača ta del, ni delodajalec dolžan, izplačati mu ta del.

2. Božične nagrade se mora izplačati delavcem na podlagi mezd, kakor jih določajo oblastno odobrene kolektivne pogodbe, mezdni sporazumi oziroma mezdni dodatki, ne pa na osnovi mezd, ki jih delavci dejansko prejemale.

3. Božičnice se obračunavajo na podlagi mezd po 2. točki. Tako se za januar izplača 16 urna mezda na podlagi v januarju veljavne mezdne tarife, za nadaljnje mezde do konca septembra pa na podlagi tedaj veljavne mezd.

4. Po mnenju Vrhovnega komisarja, ki je bilo sporočeno tudi šefu pokrajinske uprave, je 144 urna mezda oziroma $\frac{3}{4}$ mesečne plače, ki se je morala izplačati že s koncem oktobra 1944., prosta davka in odbitkov. Ostalih 48 ur mezd oziroma $\frac{1}{4}$ plače pa je podvržena davku in odbitkom.

5. Na prošnjo Pokrajinske delavske zveze je Vrhovni komisar odločil, da pripada delavska božična nagrada tudi kmetijskim delavcem in hišni služinčadi, v kolikor niso že prej po običaju ali pogodbi dobivali božično nagrado.

Vse točke prejšnjih okrožnic Pokrajinske zveze delodajalcev, ki bi bile s sedaj objavljenimi sporočili v nasprotju, se razveljavljajo.

Najvišje cene za sladkor

Komisar za cene je odobril naslednje najvišje cene za sladkor: cena za Prevod za 1 kg 24.70 lire, cena za prodajalca-detajlista za 1 kg 28 lir, franko prodajalna, vključno vse javne dajatve.

Razliko med dosedanjim nabavno ceno in novo določeno nabavno ceno mora Prevod deponirati na poseben račun, da se bodo mogla za izenačevalni fond pri Vrhovnem komisarju v Trstu nabaviti sredstva za kritje morebitnih razlik v cenah. Od zalog sladkorja, ki so bile 1. decembra 1944 pri Prevodu in pri trgovcih, se mora deponirati po osem lir od 1 kg. O vsoti, ki se je deponirala do 1. januarja 1945., se mora poročati v smislu naloga Vrhovnega komisarja za Jadransko primorje komisarju za cene za Ljubljansko pokrajino.

Cenik z najvišjimi cenami mora biti na vidnem mestu v vseh obrat-

Bodočnost mednarodnega kreditnega posla

O tem vprašanju razpravlja Walter Siek v »Reich« in pravi med drugim:

O vprašanju, v kakšnem obsegu se bodo po vojni razvijali mednarodni kreditni posli, se sedaj v javnosti mnogo razpravlja. Dosedaj je prevladovalo mnenje, da bodo po vojni velika obnovitvena dela in stremiljenja po oživitvi svetovnega gospodarstva zahtevala velike potrebe po kreditih, za kar govore tudi znani načrti o svetovni banki, o katerih se je govorilo v Bretton Woodsu. To bi potrjevalo tudi to, da so se tudi že začeli živahno razvijati mednarodni kreditni posli. Tako je nizozemska emigrantska vlada najela v Ameriki posojilo v višini 100 milijonov dolarjev ter sklenila s Švedsko in neko švicarsko bančno skupino znatne kreditno-dobavne pogodbe. Podobna kreditna pogodba se je sklenila tudi med Švedsko in norveško emigrantsko vlado (za več ko 200 milijonov kron). Španija je dovolila de Gaulleovi vladi dobavni kredit v višini 230 milijonov pezet, Argentina je dala Bonomijski vladi kredit 5 milijonov pezet in USA naj bi — po še nepotrjenih vesteh — obljubila Italiji kredit do 400 milijonov dolarjev.

V nasprotju z vsemi temi vestmi pa je National City Bank of New York zavzela stališče, da po vojni sploh ne bo pogojev za velik mednarodni kreditni posel in da bo predvsem potreba po dolarskih kreditih mnogo manjša, kakor pa se splošno misli. To utemeljuje s tem, da so si mogli veliki dela sveta nabrati med vojno mogočne mednarodne plačilne rezerve, s katerimi bodo mogli kriti svoje uvozne potrebe in izravnati svoje plačilne bilance, ne da bi se morali zatekati h kreditom.

V milijonih dolarjev so znašale zlate podloge dežel:

	1941	1942	1943	1944
izven USA	10.750	11.840	13.480	14.670
inozemski bančni dobroimetja v USA	3.500	3.990	5.150	5.930
skupaj	14.250	15.830	18.630	20.600

Od 1. 1942. ni ostalo samo vse na novo pridobljeno zlato (približno 800 milijonov dolarjev letno) v deželah izven USA, temveč so se tudi lastne zlate zaloge USA stalno manjšale (v l. 1943. za 790 in v l. polletju 1944. celo za 770 milijonov dolarjev). National City Bank meni, da se bodo dolarske in zlate rezerve sveta izven USA samo letos povečale za 4 milijarde dolarjev in da bodo te rezerve ob koncu l. 1944. znatno večje ko lastne rezerve USA. V Ibero-Ameriki so narasle zlate rezerve in dolarska dobroimetja od srede 1939 do srede 1944 od 0.9 na 3.5 milijarde dolarjev. Ravno tako so se povečale v tem času zlate in dolarske rezerve treh vodilnih nevtralnih držav (Švice, Portugalske in Švedske) od 1076 na 2156 milijonov dolarjev. K tem pa je treba prišteti še velika dobroimetja v funt sterlingih (zlasti empira in Južne Amerike), ki znašajo danes naj-

nih prostorih, kjer se prodaja blago, navedeno v ceniku.

Vsako neposredno ali posredno zvišanje cen je prepovedano. Kršitelji se kaznujejo po zakonskih predpisih.

manj 8, morda celo 10 milijard dolarjev.

Položaj je torej v resnici popolnoma drugačen kakor po prvi svetovni vojni. Samo zlate in dolarske rezerve sveta izven USA so danes štiri- do petkrat tako velike ko v l. 1919., da so izvajanja National City Banke na prvi pogled upravičena, da namreč velik del sveta kreditne pomoči USA sploh ne bo potreboval, temveč da bo moral zlasti paziti na to, da zavre v velikih plačilnih rezervah skrite inflacijske nevarnosti. Po mnenju National City Banke bo resnična potreba po mednarodnih zlasti dolarskih kreditih samo v nekaterih deželah, predvsem v Angliji, Kitajski in Sovjetski uniji.

Cepnav je gospodarska mobilizacija vsega sveta za srednje evropska in pacifiška bojišča v resnici privedla do jasne premaknitve sil v gospodarski in finančni strukturi sveta, se to nikakor ni zgodilo samo v korist USA, kakor sodi National City Banka. Kot finančna vojna dobičkarja sta zlasti vidni dve skupini, in sicer južno-ameriške dežele in evropski nevtralci. Vse od vojne neposredno prizadete države — in to je skoraj vsa Evropa — bodo po vojni zaradi velikanskih obnovitvenih del še dolgo trpele od pasivne plačilne bilance, da bodo tu deloma še iz predvojne dobe izvirajoče plačilne rezerve komaj zadostovale. Poleg tega pa tudi še nikakor ni jasno, v koliko bodo danes praktično zamrzla dolarska dobroimetja deželam dana v svobodno razpolaganje. Za dobroimetja v funt sterlingih pa je že sedaj gotovo, da se bodo mogla po vojni komaj delno in samo v zelo dolgoročnih etapah od njih lastnikov mobilizirati za dodaten uvoz.

National City Bank pa utemeljuje svojo tezo o zelo ozkih mejah bodočega mednarodnega kreditnega posla še z enim prepričljivim argumentom. Poudarja namreč, da ne bosta dokončna stabilizacija valut in nabava kapitala za večino dežel nikak mednarodni kreditni problem, temveč naloga domačega gospodarstva. S sklicevanjem na nemški primer se pridruzuje banka tezi, da se kapital ustvarja doma. Brez dvoma je pravilno, da niso inozemski finančni krediti, zlasti če imajo obliko dolgov zlate, potrebni za notranje ozdravljenje od vojne razbitih na-

rodnih gospodarstev, da so praktično celo fikcija. Fikcija takšnih kreditov se more s pravilnim zajemanjem domačih kreditov uspešno rešiti.

To spoznanje pa ne izključuje, da bodo potrebovali veliki deli sveta, da sploh obnove svoje gospodarstvo, v velikih količinah surovine, živila in deloma tudi produkcijska sredstva, ki jih tudi pri polnem izkoriščanju lastnih produkcijskih sredstev doma ne morejo dobiti. V zvezi s tem bo na vsak način nastala potreba po mednarodnih kreditih in to dokazujejo tudi uvodoma navedeni primeri iz sedanjosti.

Se bolj važno pa je, da bo v po-vojnem gospodarstvu velika pripravljenost za dovoljevanje mednarodnih kreditov. To velja zlasti za dežele z velikimi zalogami, za katere bi drugod le težko našle odjem. V tem smislu govore zelo zgovorno od Španije in Argentine dovoljeni dobavni krediti, ki kažejo, da bodo po vojni nastopile čisto nove kategorije upniških dežel. Predvsem pa bodo povzročile težave, da se najdejo za velikanske kapacitete vojne industrije v miru zaposlitvene možnosti predvsem v USA, silen izvozni pritisk, ki se bo mogel realizirati samo z velikopotezno zaskavitvijo kreditnega instrumenta. To je tudi glavni razlog vedno na novo predlaganih ameriških kreditnih načrtov.

Na vse zadnje pa je dosedanja mednarodna valutna diskusija jasno pokazala, da je na svetu še vedno mnogo ljudi, ki vidijo v mednarodnem kreditu dobro sredstvo, da druge dežele spravijo politično in gospodarsko v odvisnost. V ospredje je s tem v zvezi stnemljenje USA s čim bolj na široko zasnovano mednarodno kreditno prepletenostjo sveta delati proti od Anglije zastopanim tendencam bilateralizma in gospodarskega veleprostora. Vidi se torej, da bo po vojni pripravljenost za dajanje kreditov mnogo večja, kakor pa volja za prevzemanje mednarodne kreditne obveznosti. Na vsak način je že danes gotovo naslednje: Odvisnost obnove narodnega gospodarstva od mednarodnih kreditov je bistveno manjša, kakor se je dolgo mislilo in če bi do takšnih poslov tudi prišlo, potem ne bo pripadla USA ona monopolna pozicija, katere se je svet večkrat bal.

Švica brez čezmorskih zvez

Švicarska industrija, ki dela za izvoz, še vedno nima pravih zvez s svojimi čezmorskimi odjemalci, najbolj pa trpi švicarsko gospodarstvo zaradi tega, ker še ni urejen dovoz živeža in raznih surovin iz čezmorskih dežel. O teh težavah in razočaranju piše »Das Reich« med drugim takole:

Že več ko tri mesece so za Švico vrata čezmorskega gospodarstva teoretično odprta, gospodarski promet Švice pa se ni zboljšal in je v marsičem še slabši ko prej, ko je bila Švica popolnoma obdana od nemške oborožene sile. To je dobro razvidno iz septembrske bilance zunanje trgovine. Lani, ko so bili transporti skozi južno Francijo še odvisni od nemškega dovo-

ljenja, je švicarski preskrbovalni uvoz obsegal še 34.000 vagonov, letos septembra pa samo okrog 14.000 vagonov in tudi meseca oktobra ne dosti več.

V Lizboni in drugih iberskih pristaniščih so že nekaj mesecev znatne količine važnega uvoznega blaga, zlasti živil iz Južne Amerike in Afrike, v Švici pa čakajo

Učite se stojepisja!

Praktično znanje koristno vsakomur. — Novi tečaj pričenjajo redno vsak teden. — Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christolov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska ulica št. 15

velike zaloge industrijskih izdelkov na izvoz v čezmorske dežele. Kalkulacije in dispozicije so še na obeh straneh iz časa, ko so bila za pot iz Švice potrebna nemška dovoljenja. Te odvisnosti ni več, so pa zato druge ovire. Železniške proge od Lyona proti španski meji so še pretrgane in kjer so proviziorni tiri in mostovi, povsod manjka vagonov. Konec oktobra je francoska železniška uprava sicer obljubila, da bo za poskušno uradila prevoz od švicarske do španske meje s tedenskimi tovornimi vlaki, a nekaj takih transportov se je zaradi nemirov v južnih francoskih krajih že izjavilo. Poskusili so tudi s tovornimi avtomobili, v prvih dneh novembra pa so zavezniške vojaške oblasti v južni Franciji začasno ustavile vse take transporte, češ da služijo prometne zveze v prvi vrsti preskrbi vojaštva ter da pride ureditev drugih transportov šele potem na vrsto, ko bodo vojaški transporti v glavnem urejeni in opravljeni.

Ne da se reči, kako dolgo bodo še trajale te ovire, po zaslugi svoje previdne in preudarne preskrbovalne politike pa je Švica za prihodnje mesece preskrbljena z živežem. Zaloga žita bodo pri sedanjih zmanjšanih obrokih zadostovale za več mesecev. Težko pa bo s kolonialnim blagom vseh vrst, ker je tranzit na Balkanu prekinjen. S tranzitom pri izvozu in uvozu pa bo težko tudi še pozneje, ko za transporte skozi Francijo ne bo več ovir.

V velikih skrbih je zdaj tudi švicarska eksportna industrija, čeprav so nekateri njeni predstavniki domnevali, da se bodo uvrstili med velike dobavitelje ameriških in angleških trgov. Hudo so bili razočarani, ko blokade niso popustile, temveč so se še poostrele. Zadnja navodila angleške blokadne oblasti pravijo, da se izdajajo dovoljenja za transporte do iberskih pristanišč le za ono blago in izdelke, pri katerih ni »delež nasprotnikov« nad 5%, v izrednih primerih pa nad 25%. Po tej odredbi švicarska industrija ne more izvažati onih svojih izdelkov, za katere je uporabljala surovine, ki jih je dobila iz Nemčije. Tako je prizadeta večina izdelkov strojne, tekstilne in kemične industrije. Te panoge švicarske industrije so dobivale iz Nemčije poleg surovin tudi raznovrstni pomožni material za svojo proizvodnjo.

Videti je, da skušajo Angleži in Američani na ta način prisiliti Švico, da bi dobavljala vojni material in industrijske izdelke, ki so uporabni pri oborožitvi. Dobrodošle bi jim bile take dobave tudi tedaj, če sami za nje ne bi mogli prispevati potrebnih surovin in pomožnih tvarin. Ta pritisk menda ne bo dosegel pričakovanega uspeha, ker je švicarski zvezni svet nedavno prepovedal vsako izvažanje vojnega materiala.

OKVIRI * UMETNINE
GOSPOSVETSKA 3
GALERIJA „OBERSNEL“

Učiteljska tiskarna in knjigarna d. d. v Ljubljani

Ivan Bruncič
Ljubljana, Celovška c. 42

Stavbeno in pohištveno pleskarstvo in ličarstvo. Se naj-
topeje priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Cena zmerna! Delo solidno! Telefon 34-76

ELZA LENŠČAK

TRGOVINA Z MEŠANIM BLAGOM
LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 73.

T. MARINKO

trgovina z mešanim blagom
Ljubljana, Prisojna ulica

Ogrinc Stane

knjigoveznica, kartonaža in galanterijska delavnica
Ljubljana - Breg štev. 1

MATKO SOKLIČ

ŠPECERIJA * KOLONIALE * GOSTILNA
LJUBLJANA, PRED KONJUŠNICO 4

ŠTEFAN MENCINGER

trgovec z mešanim blagom
LJUBLJANA, ŠMARTINSKA CESTA 10

NIKOLA POPOVIČ

MANUFAKTURA
LJUBLJANA, KOLODVORSKA UL. 26
TEL. 41-38

RAVNATELJSTVO
IN PROFESORSKI ZBOR
DRŽAVNE TRGOVSKE
AKADEMIJE V LJUBLJANI
JAVLJATA, DA JE UMRL
15. DECEMBRA 1944 GOSPOD

Dr. Blaž Svetel

PROFESOR
DRŽ. TRGOVSKE AKADEMIE
IN ABITURIENSKEGA TEČAJA

ZAVOD BO OHRANIL
ODLIČNEGA VZGOJITELJA,
PROFESORSKI ZBOR PA
NAJBOLJŠEGA TOVARISA
V TRAJNEM SPOMINU.

N. P. V M.
LJUBLJANA,
DNE 15. DECEMBRA 1944.

Boko

elektro podjetje

Ljubljana

Dunajska cesta št. 18

SREČNO IN VESELO
NOVO LETO

1 9 4 5

LEGAT

ŠPECERIJA
DELIKATESE
ZAJTRKOVALNICA

LJUBLJANA

MIKLOŠIČEVA C. 28

JAKOB VILHAR

urar

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta štev. 36

Priporoča se:

Gostilna BANKO

Ljubljana, Šmartinska c.

KNJIGARNA

JANEZ DOLŽAN

Ljubljana, Stritarjeva 6

F. Kallmann
velezaloga stekla in porcelana
Ljubljana, Mestni trg

R. Willmann

strojno podjetje

Ljubljana, Slomškova ul. 3

Dominik Battelino nasl. sin

tovarna cementnih izdelkov

Ljubljana, Kotnikova ulica 16

ANTON MARKUN

TRGOVINA Z USNJEM

LJUBLJANA

Rio-buffet

Ljubljana - Šelenburgova ulica

ALOJZ GREBENC

nakup in prodaja vreč in tekstilnih odpadkov

Ljubljana, Galusovo nabrežje 39 — Tel. 34-26

Lepo darilo!

Dumas: Trije Mušketirji, v dveh knjigah, vezano Lir 200.

Novšak: Globoko jezero, roman velike ljubezni, vezano Lir 120.

Dobi se v vseh knjigarnah. Založba knjigarna Ant. Turk nasl., Ljubljana, Pražakova 12

FELIX URBANC • MARIJIN TRG

KAREL PRELOG - LJUBLJANA

MODA IN GALANTERIJA NA DEBELO IN DROBNO

G R O M

Š P E D I C I J A

Ljubljana - Cesta 800 let Ljubljane št. 14-I.

NAŠLOV BRZOJAVKAM: »GROM« — TELEFON INTERURBAN ŠTEV. 24-54

Zastopstva v vseh večjih mestih v tu- in inozemstvu.

Vse potrebne informacije brezplačno.

J. Kavčič

Trgovina perila in modnega blaga
Ljubljana — Šelenburgova ulica 5

Pozor stavljeniki in hišni posestniki!

Dobavljam, polagam, stružim ter loščim tudi stare parkete

JOSIP BRLEC

Ljubljana - Kolodvorska ulica 28 - Tel. 37-68

Priporočajo se

Gostilna „Pri Lovcu“

Ljubljana - Rimska cesta

Pijte kavo „Slast“ Ljubljana - Vič

SCHNEIDER & VEROVŠEK

Trgovina z železnino

LJUBLJANA

NA DROBNO

NA DEBELO

Priporočajo se:

A. JANEŠ

delikatesna trgovina

Ljubljana, Ulica 3. maja

Trgovsko učilišče
Christofov učni zavod
Ljubljana, Domobranska 15

Enoletni trgovski tečaj
s pravico javnosti

—
Višji trgovski tečaj

—
Tečaji strokovnih predmetov

—
Strojepisni tečaji

—
Največji zavod te vrste
v Ljubljani

—
Na razpolago prospekt!

Vesele božične praznike
želi

Philips Radio D. Zrimšek

LJUBLJANA

Ulica 3. maja Tel. 34-70

I. Wagner-Šolar

prodaja čevljev

Ljubljana - Pred škofijo

EVO

pralni
prašek

Dr. Th. & G. BOHME
Ljubljana

OKVIRJE izdeluje specialist **KLEIN**
Wolfova 4

„MIKRO“ barve, laki

Ljubljana — Stari trg št. 17

želi

SREČEN BOŽIČ

Svetlobna telesa,
električne stroje in aparate,
elektroinstalacijski material,
tehnične predmete

Vam najugodnejše nudi tvrdka

Slavo Kolar

Lastnik: MILAN KOLAR

LJUBLJANA, Dunajska cesta 25a- Telef. 24-66

Vesele božične praznike in srečno Novo leto
želi svojim cenjenim odjemalcem tvrdka

FR. BRCAR

LJUBLJANA — KOLODVORSKA ULICA 35

Restavracija Union, Ljubljana

A. Janežič

Knjigoveznica, zaloga šolskih
zvezkov in poslovnih knjig

Ljubljana, Florjanska ul. 12-14 — Tel. 32-22

J. J. NAGLAS

TOVARNA POHIŠTVA

LJUBLJANA

„ZMAJ“

tovarna za galvanične elemente
in elektrotehniko družba z o. z.

Ljubljana, Šmartinska c. 28

Telefon 27-14